

«تاریخ اسلام»

شبه‌جزیره عربستان با پیامبری حضرت محمد(ص) در سده هفتم میلادی آغاز شد. برطبق باور مسلمانان، حضرت محمد(ص) فرستاده خدا می‌باشد و قرآن نیز معجزه‌ای است که به همراه دارد.

توسعه تاریخی اسلام بر ساختار سیاسی، اقتصادی و نظامی چه در خارج و چه در داخل جهان اسلام تأثیر گذاشته‌است. اسلام دینی یکتاپرستانه و یکی از دین‌های ابراهیمی جهان است پیروان این دین را مسلمان می‌نامند.

مسلمانان بر این باورند که خدا مستقیماً بر بسیاری از پیامبران خود وحی فرستاده و حضرت محمد(ص) آخرین آن‌ها است تا امروز، اسلام از نظر شمار رسمی پیروان دینی، پس از دین مسیحیت در رتبه دوم جای دارد.

کتاب دینی مسلمانان، قرآن نام دارد که بر باور مسلمانان حضرت محمد بن عبدالله(ص) آن را به وسیله وحی الهی دریافت می‌نمود و آن را به مسلمانان ابلاغ می‌کرد.

دین اسلام دارای مذاهب و فرقه‌های بسیاری است؛ اما عمدتاً به دو مذهب سنی و شیعه تقسیم می‌شود که هر یک از آن‌ها نیز زیر شاخه‌های متعددی دارند. ۹۰ درصد جمعیت مسلمانان جهان را سنی‌ها تشکیل می‌دهند.

در منابع اسلامی اینطور آمده که حضرت محمد(ص) در سن ۴۰ سالگی به پیامبری برگزیده شد در بین مردان حضرت علی(ع) و در بین زنان حضرت خدیجه (س) اولین کسانی بودند که به وی ایمان آوردند.

حضرت محمد تا سه سال پس از بعثت دعوت خود را آشکار نکرد و پس از سال سوم با وحی از طرف خداوند، دعوت خود را آشکار نمود. اولین گروهی که حضرت محمد آن‌ها را آشکارا به اسلام دعوت نمود، عمو زادگان خود مردان بنی هاشم بودند. پس از آن به کوه صفا رفت و تمام قوم قریش را آشکارا به اسلام دعوت نمود.

اولین نبرد بین اسلام و کفر جنگ بدر بود و بعد جنگ‌های احد و خندق و فتح مکه و پیامبر خدا (ص) در سن 63 سالگی بعد از 23 سال تبلیغ اسلام رحلت نمود و مرقد مطهرش در شهر مدینه است .

سال هجرت حضرت محمد(ص) از مکه به مدینه، ۱۳ سال پس از پیامبری مبدأ تاریخ مسلمانان، موسوم به تاریخ هجری می‌باشد.

پس پیامبر، دوران خلافت ابوبکر دو سال، عمر ده سال، عثمان حدود دوازده سال و دوران خلافت علی ابن ابیطالب (ع) کمتر از پنج سال طول کشید، سه جنگ جمل و صفین و نهروان اتفاق افتاد، در آخر هم در حال نماز به شهادت رسید مرقدش شهر کوفه در کشور عراق است و زیارتگاه عاشقان جهان.

معاویه فرزند ابوسفیان، حاکم بر منطقه شام بود. بعد از به قتل رسیدن خلیفه سوم، معاویه با شعار خونخواهی از قاتلان عثمان وارد جنگ با علی ابن ابیطالب(ع) شد.

این جنگ صفین نام داشت، عمرو عاص مشاور معاویه، در آخرین جنگ پیشنهاد داد تا قرآن‌ها را بر سر نیزه کنند. بدین طریق سربازان علی از جنگ خودداری کردند؛ زیرا خود را در برابر قرآن می‌دیدند. سپس مسئله حکمیت پیش آمد و دو نفر از طرفین برای مذاکره در محلی جمع شدند؛ یکی عمرو عاص و دیگری ابوموسی اشعری. در طول مذاکره، قرار شد هر دو طرف امیران خود را از قدرت کنار بزنند؛ اما عمرو عاص بعد از آنکه ابوموسی اشعری علی ابن ابیطالب (ص) را از خلافت برکنار اعلام کرد، عمرو عاص معاویه را خلیفه معرفی کرد.

با این حال تا زمانی که علی ابن ابیطالب(ع) زنده بود، همچنان خلیفه به‌شمار می‌آمد. بعد از شهادت حضرت علی بن ابیطالب فرزندش حضرت حسن به خلافت رسید و به جنگ با معاویه رفت.

در مورد صلحی که میان حضرت حسن ابن علی (ع) و معاویه صورت گرفت در هر حال یکی از شروط صلح این بود که معاویه برای خود جانشینی تعیین نکند؛ اما برخلاف پیمان، معاویه فرزندش یزید را جانشین خود معرفی کرد. معاویه در سال ۶۰ هجری درگذشت و بعد از او یزید بن معاویه به خلافت رسید.

در دوران خلافت یزید حوادثی چون شهادت حسین ابن علی(ع) در نبرد کربلا سال 61 هجری رخ داد، قتل عام در شهر مدینه و به آتش کشیدن کعبه اتفاق افتاد که موجب بدنامی این خلیفه در تاریخ شد.

خلافت عباسیان

عباسیان از نسل عباس بن عبدالله، عموی محمد (ص) بودند. محمد ابن علی ابن عباس به عنوان جانشین رسمی معرفی شد و بدین گونه عباسیان وارد عمل شدند.

در اواخر دوران حکومت مروانیان، عباسیان با تشکیلات وسیع ارتباطی و تبلیغاتی خود در نواحی مختلف به خصوص در خراسان، با شعار "الرضا من آل محمد" (رضا از خاندان محمد است) توانستند نیروهای فراوانی را گرد خود برای مبارزه با مروانیان جمع کنند.

حکومت مروانیان در سال ۱۳۲ سقوط کرد و سفاح اولین خلیفه عباسی به خلافت رسید.

بعد از او منصور خلیفه مسلمین شد و او که مرد قدرتمندی بود، بسیاری از شورش‌هایی که در دوران خلافتش اتفاق افتاد را سرکوب کرد. علویان خیلی زود دست به شورش علیه عباسیان زدند و منصور پایتخت خلافت را به بغداد منتقل کرد.

هارون الرشید که پنجمین خلیفه عباسی، قدرتمندترین خلیفه عباسی بود و در دوران او، قلمرو این خلافت به اوج خود رسید؛ اما پس از مرگ او حکومت‌های مستقلی در نواحی مختلف خلافت به وجود آمد.

به‌طور مثال، در دوران خلافت مأمون، فرزند او در خراسان حکومت طاهریان را به وجود آورد. عباسیان بیش از پانصد سال خلافت کردند. سرانجام در سال ۶۵۶ میلادی، بغداد توسط نیروهای مغول فتح شد و خلافت عباسیان سقوط کرد.

فتح ایران

اوضاع ایران در اواخر عصر ساسانیان بسیار آشفته بود و اقدامات نسنجیده خسرو پرویز اوضاع را آشفته‌تر کرد. کشتن حاکم حیره باعث از بین رفتن سد حیره در مقابل اعراب شد. این آشفته‌گی‌ها اعراب را تحریک کرد که به ایران حمله کنند.

با صدور فرمان حمله به ایران به دستور عمر بن خطاب در سال ۱۲ هجری، "مثنی بن مخربه شیبانی" حمله به ایران را آغاز کرد.

پس از وی ابوعبید بن مسعود ثقفی داوطلب شد. اما وی در نبرد پل کشته شد.

بعد از وی سعد بن ابی وقاص مأمور حمله به ایران شد. سعد در جنگ قادسیه در سال ۱۶ هجری، با مرگ رستم فرخ‌هرمزد فرمانده سپاه ایران، آنان را شکست داد.

آخرین رویارویی ایرانیان و اعراب در سال ۲۱ هجری و در نبرد نهاوند به فرماندهی نعمان بن مقرن صورت پذیرفت که با پیروزی اعراب پایان یافت. با مرگ یزدگرد سوم در سال ۳۱ هجری، ایران ساسانی به وسیله اعراب مسلمان فتح شد.

در دوره محمد، تنها نیمه غربی شبه‌جزیره عربستان در دست مسلمانان بود.

در عهد ابوبکر تمام شبه‌جزیره عربستان تصرف شد.

در عهد عمر مسلمانان تا عراق و ماوراءالنهر و شمال دریای مکران و بیشتر ایران (به جز طبرستان و هند و...)، شام و مصر و باریکه سواحل لیبی را فتح کرد.

در زمان عثمان، مسلمین تا دریاچه آرال و کناره‌های دریای کاسپین تا دریای سیاه (شرق آسیای صغیر و جنوب قفقاز)، جنوب اسوان و قسمت اعظم سواحل لیبی را متصرف شدند.

در دوره عثمان، گستره ممالک اسلامی در شرق تا سیستان و خراسان بود و ایران و آذربایجان و ارمنستان، و در غرب شامل تمامی آنچه شامات (یعنی اردن، سوریه، فلسطین، لبنان) نامیده می‌شد و مصر بود.

این مناطق پیش از آن زیر سلطه دولت روم شرقی (بیزانس) بود.

مردمان این مناطق، بخشی عرب و بخشی رومی بودند. پس از اسلام، ترکیب جمعیتی این دیار به سود اعراب چرخید و فرهنگ عربی به جز برخی از اقلیت‌های قومی_مذهبی، در این مناطق غالب گردید.

در دوره خلافت امویان نیز مسلمان در شرق تا ماوراءالنهر و در غرب کل شمال آفریقا تا مغرب اندلس پیش رفتند.

موفق و پیروز باشید .